

Poliisin menettely huomautuksen antamisessa

ASIAN VIREILLETULO

Apulaisoikeuskansleri tutki omasta aloitteestaan 13.10.2025 antamassaan päätöksessä [OKV/934/70/2025](#) esitutkintoja, jotka oli poliisiasian tietojärjestelmässä luokiteltu lähisuhdeväkivallaksi ja tietojärjestelmän kirjausten perusteella päätetty asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen vuoksi. Päätöksessään apulaisoikeuskansleri totesi muun muassa asiassa 5500/R/-/24 poliisin menetelleen lainvastaisesti, kun lievää pahoinpitelyä koskenut esitutkinta oli lopetettu asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen perusteella, vaikka kyse ei ollut asianomistajarikoksesta. Mainitun esitutkinnan osalta apulaisoikeuskansleri otti vielä erikseen tutkittavakseen poliisin menettelyn huomautuksen antamisessa.

SELVITYS

Poliisihallitus on antanut apulaisoikeuskanslerin pyytämän 12.12.2025 päivätyn lausunnon, jonka liitteenä on ollut Helsingin poliisilaitoksen lausunto 24.11.2025 sekä rikoskomisario A:n ja vanhempi konstaapeli B:n selvitykset.

RATKAISU

Esitutkintalain (805/2011) 10 luvun 3 §:n mukaan poliisimies voi antaa rikoksesta epäiltynä olleelle suullisen tai kirjallisen huomautuksen, jos esitutkinta lopetetaan lain 3 luvun 9 §:n nojalla.

Päätöksessä käsiteltyjen tapahtumien aikaan voimassa olleen esitutkintalain 3 luvun 9 §:n 1 momentin mukaan esitutkinta saatiin jättää toimittamatta tai jo aloitettu esitutkinta lopettaa sellaisen rikoksen johdosta, josta ei ollut odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa ja jota oli kokonaisuutena arvostellen pidettävä ilmeisen vähäisenä, jos asianomistajalla ei ollut asiassa vaatimuksia. Kyseisestä momentista on muutettu 1.6.2026 voimaan tulleella lailla 269/2026.

Esitutkintalain 3 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan jos syyttäjä saa nostaa syytteen rikoksesta ainoastaan asianomistajan vaatimuksesta (asianomistajarikos), esitutkinta toimitetaan vain, jos asianomistaja on ilmoittanut esitutkintaviranomaiselle tai syyttäjälle vaativansa rikokseen syyllistyneelle rangaistusta. Jos asianomistaja peruuttaa rangaistusvaatimuksensa, tutkinta on lopetettava.

Esitutkintalain 2 luvun 2 §:n mukaan esitutkintaa johtaa tutkinnanjohtaja, jona toimii pakkokeinolain (806/2011) 2 luvun 9 §:ssä tarkoitettu pidättämiseen oikeutettu virkamies.

Esitutkintalain 2 luvun 3 §:n mukaan tutkija suorittaa tutkinnanjohtajan johdon ja valvonnan alaisena epäiltyä rikosta koskevat kuulustelut ja muut esitutkintatoimenpiteet sekä toteuttaa tutkinnanjohtajan antamat asian tutkintaa koskevat määräykset ja suorittaa muut tutkijalle lain mukaan kuuluvat toimenpiteet.

Käsiteltävässä asiassa on ollut kyse tapauksesta, jossa tutkittavina rikoksina ovat olleet keskinäisestä parisuhteestaan eroamassa olleiden henkilöihin toisiinsa kohdistamiksi epäillyt lievät pahoinpitelyt sekä lisäksi kolmanteen henkilöön kohdistunut haitanteko virkamiehelle. Lieviä pahoinpitelyä koskevat tutkinnat päätettiin esitutkintalain 3 luvun 4 §:n 1 momentin perusteella, vaikka kyse ei apulaisoikeuskanslerin edellä mainitussa päätöksessään toteamalla tavalla ollut asianomistajarikoksesta, ja rikoksesta epäiltynä olleille annettiin suulliset huomautukset.

Tutkinnanjohtajana toiminut rikoskomisario A on selvityksessään todennut, että tilanteen oli tullut olleen alun perin sellainen, että suullista huomautusta voidaan käyttää lievän pahoinpitelyn osalta, jossa asianomistajilla ei ole vaatimuksia. A:n selvityksestä ilmenee, että asia oli sittemmin avattu uudelleen tutkintaan ja lievät pahoinpitelyt saatettu syyttäjälle syyteharkintaan.

Tutkijana toiminut vanhempi konstaapeli B on selvityksessään todennut, että tutkinnanjohtajan päätöksellä haitanteosta annettiin sakko ja lievien pahoinpitelyjen osapuolille suullinen huomautus. B on kertonut antaneensa suulliset huomautukset puhelimitse.

Poliisihallituksen ja Helsingin poliisilaitoksen lausunnoissaan toteamin tavoin asiassa ei ole ollut esitutkintalain mukaan mahdollista antaa asianosaisille huomautusta, kun esitutkintaa ei ollut päätetty esitutkintalain 3 luvun 9 §:n nojalla.

Poliisihallitus on lisäksi lausunnossaan todennut, että syyttömyysolettaman kumoavan huomautuksen antaminen ei ylipäänsä olisi ollut mahdollista asianomistajarikoksen kohdalla. Jos asianomistajarikoksen asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta tai se peruutetaan, tutkinta on esitutkintalain mukaan lopetettava. Lisäksi eduskunnan oikeusasiamiehen 29.12.2023 antaman ratkaisun [EAOK/4610/2022](#) mukaan huomautuksen antaminen edellyttää, että asiassa on aloitettu esitutkinta ja näyttö tekijän syyllisyydestä on selvä, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että epäilty on myöntänyt teon eikä syyllisyyttä ole esitutkinnassa hankitun näytön perusteella muutoinkaan syytä kyseenalaistaa.

Saatan asian rikoskomisario A:n ja vanhemman konstaapelin B:n tietoon käsitykseni virheellisestä menettelystä huomautuksen antamisessa. Edellä todetulla tavalla asian esitutkintaa ei ollut päätetty sellaisella esitutkintalain perusteella, johon esitutkintalaissa on liitetty mahdollisuus huomautuksen antamiseen.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Juho Lehtimäki